

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 229.524 van 11 december 2014
in de zaak A. 210.123/VII-38.892.**

In zake : 1. Nico TERRY
 2. Els FROYEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Mario Deketelaere
 kantoor houdend te 2000 Antwerpen
 Meir 24
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
de Vlaamse regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Filip Vincke
kantoor houdend te 8580 Avelgem
Kasteelstraat 13
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen de partij :
de NV VIJVARCO
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Steve Ronse en Gilles Dewulf
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
President Kennedypark 6, bus 24
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 2 september 2013, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 28 juni 2013 waarbij de beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 8 juli 2010, houdende het verlenen aan de NV Vijvarco van de milieuvergunning voor het verder uitbaten en

veranderen van een varkenshouderij, gelegen aan de Vierscharestraat 27 te Damme, gedeeltelijk gegrond worden verklaard, de beroepen beslissing wordt gewijzigd en de gevraagde vergunning, mits het opleggen van een aantal bijzondere exploitatievoorwaarden, wordt verleend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 225.716 van 5 december 2013 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkommende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 8 januari 2014.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkommende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 november 2014.

Kamervoorzitter Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Mario Deketelaere, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Filip Vincke, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Gilles Dewulf, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Ronny Vercruyssen heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De thans bestreden beslissing is genomen nadat een eerdere vergunning voor de betrokken inrichting werd geschorst bij arrest van de Raad van State nr. 215.847 van 20 oktober 2011 en vernietigd bij arrest van de Raad van State nr. 221.731 van 13 december 2012.

In dit annulatiearrest wordt volgend middel gegrond bevonden :

"10. Artikel 52, 3°, b), van Vlarem I bepaalt dat de uitspraak in beroep door de bevoegde Vlaamse minister 'een gemotiveerde beslissing' moet bevatten 'over de aanspraken en bezwaren die door de indiener(s) van het beroep werden gesteld'.

Luidens artikel 2 van de motiveringswet moeten alle bestuurshandelingen met individuele strekking uitdrukkelijk worden gemotiveerd en luidens artikel 3 van de motiveringswet moet de motivering de juridische en feitelijke overwegingen vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen en moet de motivering afdoende zijn. Het afdoende karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

11. De verzoekende partijen hebben in hun beroepschrift tegen de beslissing van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 8 juli 2010 uitvoerig gewezen op de geurhinderproblematiek van de inrichting in kwestie.

12. Door te overwegen dat het 'dringend tijd is' dat het geurklimaat in de omgeving van het bedrijf 'objectief' in kaart wordt gebracht en tegelijkertijd de

vergunning te verlenen voor de maximale termijn van twintig jaar op grond van een op 21 oktober 2010 door de vergunningsaanvrager ingediende geurstudie, is het bestreden besluit gebrekkig gemotiveerd.

De resultaten van bedoelde geurstudie en de effectiviteit van de erin voorgestelde maatregelen om de geurverspreiding in de omgeving te verminderen, zijn, zoals hierna zal blijken, immers niet het voorwerp geweest van een gedegen tegensprekelijk debat.

In dit verband wordt vastgesteld dat de verzoekende partijen als eerste een geurstudie hebben laten uitvoeren. Met een brief van 1 oktober 2010 hebben zij het verslag over de 'Uitvoering van een geuronderzoek rond een varkensbedrijf in Damme gelegen in de Vierscharestraat', opgesteld door een erkend MER-deskundige in de discipline 'Lucht', aan de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie meegedeeld. Die geurstudie concludeert dat de 'vooropgestelde grenswaarde van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (als 98-percentiel) voor 21 woningen gelegen in het nabije woongebied met landelijk karakter overschreden wordt' en dat voor deze woningen 'structureel geurhinder verwacht (kan) worden'. Pas tijdens de zitting van de Gewestelijke Milieuvergunningcommissie van 5 oktober 2010 heeft de exploitant zelf een geurstudie aangekondigd. De bewuste geurstudie werd op 19 oktober 2010 uitgevoerd door het studie- en adviesbureau Creafarm BVBA. Op 21 oktober 2010 werd ze bezorgd aan de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie. Vervolgens heeft de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie op 26 oktober 2010 geadviseerd de gevraagde milieuvergunning te verlenen mits de geurhinderbeperkende maatregelen, zoals voorgesteld in voormelde geurstudie, worden opgevolgd. Uit het advies van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie blijkt niet dat de geurstudie van de verzoekende partijen betrokken werd bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag. Daarenboven blijkt dat de verzoekende partijen, op gezag van een MER-deskundige in de discipline 'Lucht', de parameters en de methodiek bekritiseren van de geurstudie die in opdracht van de exploitant werd uitgevoerd. Zij hebben hun bevindingen en standpunten ter zake op 7 januari 2011 ter kennis gebracht van de afdeling Milieuvergunningen en van de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie.

Derhalve staat niet vast dat het geurklimaat in de omgeving van het bedrijf objectief in kaart werd gebracht opdat de verwerende partij met de daartoe vereiste waarborgen van deskundigheid, heeft kunnen besluiten dat de hinder van de exploitatie het aanvaardbare niet zal overschrijden.

13. Het vereiste om bij de hernieuwing van de vergunning van een bestaande varkenshouderij de geurhinder objectief in kaart te brengen, in geval de exploitatie in het verleden aanleiding heeft gegeven tot geurklachten van omwonenden - te dezen spreekt het bestreden besluit over een 'resem' klachten - is niet overdreven in het licht van de beoordelingsmethodiek waaraan de bevoegde Vlaamse minister intussen zelf gestalte heeft gegeven met de omzendbrief LNE 2012/1 van 29 juni 2012 over 'Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen' (Belgisch Staatsblad 16 augustus 2012).

Het middelonderdeel is, in de aangegeven mate, gegrond".

3.2. Naar aanleiding van de tussengekomen vernietiging won de verwerende partij opnieuw de nodige adviezen in :

- De Vlaamse Milieumaatschappij is in haar advies van 8 februari 2013 van oordeel dat zij geen advies behoort te geven;
- Het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Gebieden en Projecten, adviseert in zijn advies van 18 februari 2013 gunstig, verwijzend naar het advies van de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid van 4 oktober 2010;
- De afdeling Milieuvergunningen adviseert in haar advies van 15 februari 2013 voorwaardelijk gunstig en suggereert een zestal bijzondere vergunningsvoorwaarden;
- De Gewestelijke Milieuvergunningscommissie (hierna : GMVC) adviseert in haar advies van 19 februari 2013 eveneens voorwaardelijk gunstig mits een zevental bijzondere vergunningsvoorwaarden worden opgelegd.

3.3. Het studie- en adviesbureau Creafarm dient verschillende nota's in over geluid, transport en vliegenhinder.

3.4. Op 28 juni 2013 verleent de bevoegde minister de vergunning.

Dit besluit is, wat betreft het aspect geurhinder, als volgt gemotiveerd :

"Overwegende dat de varkens ondergebracht zijn in 2 mestvarkensstallen en een zeugenstal; dat de 2 mestvarkensstallen meer dan 30 jaar oud zijn maar dat ze in de loop der jaren werden aangepast naar de huidige technische normen en voorzien van mechanische ventilatie met uitstoot via ventilatiekokers zonder pet; dat de grote zeugenstal veel recenter is, ongeveer 12 jaar oud en dat deze ook voorzien is van mechanische ventilatie met luchtuitstoot via ventilatiekokers zonder pet;

Overwegende dat conform artikel 5.9.2.1. bis, §1, nieuw te bouwen stallen ammoniakemissiearm moeten worden gebouwd; dat het hier bestaande stallen betreft, die niet ammoniakemissiearm moeten worden gebouwd;

Overwegende dat volgens bijlage 5.9, hoofdstuk VII van titel II van het VLAREM de opslagcapaciteit voor mengmest moet beantwoorden aan het volume voor de opslag gedurende 6 maanden; dat dit voor onderhavig bedrijf overeenkomt met een volume van 1500 m³ mengmest; dat het bedrijf vergund is

voor de opslag van 2762 m³ mengmest en dat deze hoeveelheid opnieuw wordt aangevraagd; dat er dus voldoende mengmestopslagcapaciteit voorhanden is;

Overwegende dat er in het verleden een aantal klachten werden ingediend omtrent onaanvaardbare geurhinder bij de afdeling Milieu-inspectie buitendienst West-Vlaanderen; dat volgens een telefonische verklaring van 11 februari 2013 de afdeling Milieu-inspectie naar aanleiding hiervan een aantal plaatsbezoeken heeft uitgevoerd teneinde de situatie te kunnen inschatten; dat tijdens deze bezoeken geen onaanvaardbare geurhinder werd vastgesteld; dat slechts sporadisch bij bijzondere weersomstandigheden (ZO-wind) enige geurhinder kan optreden ten opzichte van de dichtstbijgelegen woningen; dat deze geurhinder niet als abnormaal werd ervaren door de ambtenaar van de afdeling Milieu-inspectie; dat de recente klachten afkomstig zijn van één klager;

Overwegende dat Odournet op 10 september 2010 een geuronderzoek heeft uitgevoerd in opdracht van Nico Terry BVBA, Vierscharestreet 29, 8340 Damme; dat Nico Terry één van de beroepsindieners is tegen het bestreden besluit nr. 31006/37/1/A/2 van 8 juli 2010 van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen;

Overwegende dat moet opgemerkt worden dat slechts varkens ouder dan 10 weken ingedeeld zijn conform rubriek 9.4.1.c van bijlage 1 van titel I van het VLAREM; dat evenwel biggen van ouder dan 10 weken meegeteld worden bij de hinderlijke inrichting;

Overwegende dat Odournet alleen een clusterberekening heeft uitgevoerd, waarbij de geuremissies van 12 omliggende bedrijven mee in het model werden gebracht, dat een individuele berekening van de geuremissie van het bedrijf van de exploitant ontbreekt bij het geuronderzoek van Odournet;

Overwegende dat Odournet bij het geuronderzoek van 10 september 2010 niet vermeldt welke geuremissie per dier werd weerhouden; dat alleen de resultaten van het geuronderzoek werden weergegeven; dat hierdoor deze resultaten bijgevolg niet kunnen gecontroleerd en nagetrokken worden;

Overwegende dat daarentegen de conclusie van de geurstudie van Creafarm (opgesteld in opdracht van de exploitant) dd. 19 oktober 2010 op pagina 17 de geuremissies per dier weergeeft, zodat de resultaten van de geurstudie kunnen gecontroleerd en nagetrokken worden;

Overwegende dat de studie van Odournet rekening houdt met 1450 biggenplaatsen, die niet ingedeeld zijn conform rubriek 9.4.1.c van bijlage 1 van titel I van het VLAREM; dat de 1450 biggenplaatsen slechts een schatting zijn van Odournet zonder concrete berekening;

Overwegende dat de geurstudie opgesteld door Creafarm op 19 oktober 2010 uitgaat van 783 niet ingedeelde biggen (theoretisch gemiddelde veebezetting) tegenover 1450 niet ingedeelde biggen door Odournet; dat de geurstudie van Creafarm de geuremissie van het individueel bedrijf Vyvarco in rekening brengt, daar waar Odournet zoals bovenvermeld de cluster uitrekt;

Overwegende dat uit de geurstudie opgesteld door Creafarm op 19 oktober 2010 blijkt dat de geurconcentratie ter hoogte van 16 woningen boven de norm van 10 Oue/m³ ligt; dat gezien deze resultaten de exploitant bereid is om extra maatregelen te nemen binnen de lijst van Beste Beschikbare Technieken; dat gezien de stallen op het bedrijf reeds uit oudere constructies bestaan, het geen

beste beschikbare techniek is om in de huidige constructies een luchtwasser en/of biobed en/of andere methode voor luchtwassing te installeren; dat de exploitant echter op zoek is gegaan naar andere maatregelen teneinde de geurconcentraties ter hoogte van de referentiepunten verder te beperken in de toekomstige situatie;

Overwegende dat de exploitant bereid is het reeds aanwezige groenscherm uit te breiden; dat er in de huidige situatie reeds in belangrijke mate een groenscherm aanwezig is op het bedrijf; dat de exploitant zal zorgen voor een bijkomende verruiming van het groenscherm; dat voor de aanwezige berm onder andere zal gezorgd worden voor de aanplant van een dubbele rij lindebomen, samen met nog een extra groenscherm;

Overwegende dat de exploitant alle maatregelen uitvoert van het standaardpakket voor varkensstallen van de Omzendbrief LNE 2012/1: 'Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen'; dat de exploitant eveneens de windsingel zal aanleggen en de mestverblijftijd in de stal zal beperken; dat deze maatregelen volgens de omzendbrief LNE 2012/1 zorgen voor een geurreductie van 25 %;

Overwegende dat de exploitant daarnaast er zal op toezien dat er frequent een geurreducerend product op het mestoppervlak wordt aangebracht; dat dit product werkt op basis van micro-organismen die de belangrijke eigenschap hebben zich te voeden met de geurcomponenten in de mest en zo de omzettingen in mest bevorderen en de fermentatie efficiënter maken; dat als gevolg hiervan een lagere geuremissie wordt bekomen;

Overwegende dat Creafarm op 11 februari 2013 een bijkomende motivatie geurstudie heeft overgemaakt; dat in deze bijkomende motivatie geurstudie Creafarm op pagina 3, 2 de alinea uitgaat van 870 niet ingedeelde biggen; dat Creafarm schrijft dat er in de bestaande biggenbatterij slechts 72 hokken met volgende afmetingen zijn : 2,2 m x 162 m aanwezig; dat aan een dierbezetting van 0,3 m²/big, dit ongeveer 870 biggen in totaliteit zijn; dat de geurstudie van Odournet uitging van een schatting van 1450 niet ingedeelde biggen zonder concrete berekening; dat als gevolg van deze verkeerde berekening in de geurstudie van PRG Odournet nv, er een verschil is in geuremissie van (1450 - 870 biggen) x 12,1 Oue/s per big = 7018 Oue/s;

Overwegende dat in de geurstudie van PRG Odournet elke stal werd ingegeven als 1 puntbron; dat om de realiteit zoveel mogelijk te benaderen Creafarm in haar geurstudie ervoor geopteerd om de uitstootpunten per stal zoveel mogelijk te groeperen, en aan de hand van de gegroepeerde ventilatoren de puntbronnen te kiezen; dat hierdoor voor elke mestvarkensstal telkens 1 puntbron gekozen werd, en voor de zeugenstal 4 puntbronnen (namelijk 1 groep ventilatoren in de biggenbatterij, 1 groep ventilatoren in de kraamstal en 2 groepen ventilatoren in de drachtstal); dat meer concreet dit betekent dat bij stallen van meer dan 50 m lengte, deze moeten worden opgesplitst in meerdere puntbronnen; dat aangezien de zeugenstal meer dan 50 meter lang is, kan geconcludeerd worden dat de stal moet opgesplitst worden in meerdere puntbronnen;

Overwegende dat PRG Odournet gerekend heeft met een schouwhoogte van 2 meter; dat door Creafarm in haar geurstudie heeft gerekend met de

werkelijke uitstoothoogtes van de ventilatiekokers :

- Mestvarkensstallen 1 en 2: deze worden verhoogd in de nieuwe situatie tot 6 meter hoogte;

- Zeugenstal : 3,11 m hoogte;

Overwegende dat hierdoor de stallucht op een grotere hoogte wordt uitgestoten dan in de vroegere situatie en er dus sprake is van een groter verdunningseffect; dat als gevolg hiervan er een lagere geurconcentratie is ter hoogte van de woningen;

Overwegende dat ook voor de andere parameters zoals ventilatiedebiet en de schouwdiameter andere parameters werden ingegeven door Creafarm (werkelijke gemiddelde ventilatiedebieten en reële schouwdiameters) en PRG Odournet (standaardparameters); dat dit mede ook het verschil verklaart in geurconcentratie ter hoogte van de woning van Dhr. Terry;

Overwegende dat dat de bijkomende motivatie geurstudie van Creafarm in tabel 8 (resultaten geurconcentraties referentiepunten 100 % bezetting (cluster) in tegenstelling met de vorige studie waarbij slechts de gemiddelde stalbezetting in rekening werd gebracht) concludeert dat na toepassing van de omzendbrief, de geurconcentratie ter hoogte van 3 woningen boven de norm van 10 Oue/m³ ligt; dat in een bijkomende berekening van 30 april 2013 door Creafarm blijkt dat ter hoogte van de woning van Dhr. Terry een geurconcentratie van 9,75 Oue/m³ aanwezig is; dat dit een verbetering is met de vergunde situatie waar de geurconcentratie 13,53 Oue/m³ bedroeg;

Overwegende dat mits het nemen van de hierboven aangehaalde maatregelen de geurhinder voor de omliggende woningen na de hernieuwing significant zal afnemen; dat de bijkomende motivatie geurstudie van Creafarm aantoonst dat de hinder binnen een aanvaardbaar niveau blijft; dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat de milieuvergunning toe te staan;

Overwegende dat de inrichting verenigbaar is met voormelde ruimtelijke en stedenbouwkundige voorschriften;

Overwegende dat de hinder voor mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de gevraagde inrichting mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat de beroepen deels gegrond te verklaren en het bestreden besluit te wijzigen".

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunt van de verzoekende partijen

4. In het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gezag van gewijsde van de arresten van de Raad van State die reeds werden uitgesproken in de eerder gevoerde schorsings- en annulatieprocedure, doordat de bestreden beslissing niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een gedegen tegensprekelijk debat en ten onrechte wordt gesteund op een aangevulde studie van Creafarm die wordt bijgetreden door de verwerende partij, terwijl de vermelde arresten impliceren dat op basis van de niet-tegensprekelijke studie van de exploitanten, zelfs met inbegrip van de opgelegde bijzondere vergunningsvoorwaarden, niet zomaar kan worden besloten dat de hinder van de exploitatie het aanvaardbare niet zal overschrijden; waar men, gelet op de bedoelde arresten, had kunnen verwachten dat in de bestreden beslissing een erkende deskundige met de opdracht tot het uitvoeren van een tegensprekelijke geurstudie zou worden aangesteld, werd integendeel overgegaan tot het aannemen van de gecontesteerde geurstudie van de exploitant, waarbij de door de verzoekende partijen naar voor gebrachte geurstudie werd afgekraakt, en waarbij ten onrechte wordt gesteld dat de bijgetreden geurstudie het geurklimaat heeft geobjectiveerd; de verzoekende partijen wijzen er voorts op dat het kader waarbinnen de geuremissies dienen te worden beoordeeld op geen enkele manier werd geobjectiveerd, waarbij ten onrechte wordt uitgegaan van een norm van $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$, terwijl de norm $5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (binnen een bronnencluster) of $1,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ (als individuele entiteit) is; tevens werden de voorgestelde maatregelen en de effecten op de geurreductie door geen enkele onafhankelijke expert beoordeeld. Hoe dan ook wijzen de verzoekende partijen erop dat de grenswaarde $10 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ voor een bronnencluster een ernstig hinderniveau is, en dat een individueel bedrijf aan strengere voorwaarden dient te voldoen.

5. In de memorie van wederantwoord voegen de verzoekende partijen toe dat de uiteenzetting over de geurhinder zoals besproken en beoordeeld in beide voormelde studies, aantoont "dat geenszins kan geconcludeerd worden dat 'de afdeling Milieuvergunningen en de GMVC als adviserende instanties deze beide studies hebben bekeken en geoordeeld dat het heersende geurklimaat niet als onaanvaardbaar kan worden beschouwd, wat blijkt uit de motivering die zij in hun advies hiertoe gegeven'".

Verwijzend naar de arresten van de Raad van State nr. 226.477 van 20 februari 2014 en nr. 215.847 van 20 oktober 2011, kan volgens hen evenmin worden besloten "'dat de betrokken geurstudies op hun merites werden beoordeeld en dat de argumenten omtrent deze geurproblematiek vanuit beide invalshoeken werden bestudeerd', noch dat uit deze adviezen opeens zou (moeten) blijken dat het 'heersende geurklimaat niet als onaanvaardbaar kan worden beschouwd'".

Beoordeling

6. Bij arrest nr. 221.731 van 13 december 2012 werd de eerdere beslissing vernietigd wegens een gebrek aan afdoende motivering.

Uit het administratief dossier en uit de bestreden beslissing blijkt dat uitgebreid werd ingegaan op de naar voren gebrachte geurstudies van enerzijds Creafarm, uitgevoerd in opdracht van de tussenkomenende partij, en anderzijds PRG Odournet, in opdracht van de verzoekende partijen. Als adviserende instanties hebben de afdeling Milieuvergunningen en de GMVC deze beide studies bekeken en op gemotiveerde wijze geoordeeld dat het heersende geurklimaat niet als onaanvaardbaar kan worden beschouwd. In deze adviezen worden de betrokken geurstudies op hun merites beoordeeld. Ook worden de argumenten omtrent deze problematiek vanuit beide invalshoeken bestudeerd. Het loutere feit dat de verzoekende partijen in processen-verbaal hebben laten vaststellen dat er sprake was van geurhinder, toont niet aan dat is ingegaan tegen het gezag van gewijsde

van de vermelde arresten.

De opmerkingen van de verzoekende partijen in de memorie van wederantwoord vormen kritiek op het arrest waarbij de schorsing werd verworpen en doen aan het voorgaande niets af.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

Standpunt van de verzoekende partijen

7. In een tweede middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 30bis en 52, 3°, van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (hierna : Vlarem I), de artikelen 4.1.3.2 en 4.1.2.1 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna : Vlarem II), van de materiële- en formelemotiveringsplicht, alsmede van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, doordat, eerste onderdeel, er niet kan worden aanvaard dat de waargenomen geurhinder niet onmiddellijk tot op een aanvaardbaar niveau wordt beperkt, door het opleggen van adequate maatregelen, doch dit opnieuw naar de toekomst wordt doorverwezen, er bovendien slechts wordt overgegaan tot geurhinderbeperking en niet tot het oplossen van de reeds jarenlange problemen, wat dan nog gebeurt met technieken die niet tot de Best Beschikbare Technieken (hierna : BBT) worden gerekend; volgens de verzoekende partijen is het aldus onzeker of de inrichting waarvoor de vergunning werd verleend, zal kunnen voldoen aan de opgelegde normen en valt het als onredelijk en onzorgvuldig te beschouwen dat een vergunning voor twintig jaar werd verleend. In een tweede onderdeel stellen de verzoekende partijen dat in de bestreden beslissing geen uitspraak wordt gedaan over de vraag welke maatregelen voor de exploitatie conform zijn met de

toepassing van de BBT, en dat evenmin wordt onderzocht of gemotiveerd of de opgelegde maatregelen garanderen dat de geurhinder wordt beperkt tot een aanvaardbaar niveau; bovendien wordt volgens hen volledig voorbijgegaan aan de plicht om alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de buurt niet te hinderen door geur.

8. In de memorie van wederantwoord voegen de verzoekende partijen toe dat het geenszins vaststaat dat de niet-tegensprekelijke berekening van $9,75 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ correct is, en dat de verbetering, volgens de minister, van de vergunde situatie "alleszins weinig ter zake" doet, aangezien de vraag is of de geurhinder het aanvaardbare al of niet overschrijdt.

Beoordeling

9. De vergunningverlenende overheid heeft tot plicht te onderzoeken of de hinder van de voorgenomen exploitatie al dan niet binnen het aanvaardbare blijft. Dit betekent echter niet dat de milieuvergunning enkel kan worden verleend wanneer elke hinder kan worden uitgesloten.

Uit de motivering van de bestreden beslissing blijkt dat mits het nemen van de maatregelen die werden vermeld in de bijzondere milieuvergunningsvoorwaarden de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden teruggedrongen.

De vergunningverlenende overheid heeft te dezen voorwaarden opgelegd om de al dan niet bestaande hinder in te perken of te verhinderen. Het loutere feit dat op het ogenblik van de beslissing tot verlening van de vergunning nog geen sprake is van het effectief van kracht zijn van deze maatregelen houdt niet in dat bij de afweging die aan de beslissing ten grondslag ligt, geen rekening met deze voorwaarden zou mogen worden gehouden, in de mate het voorspelbaar is wat het mogelijke effect hiervan op de algehele hinder zou kunnen zijn. Uit de omzendbrief LNE2012/1 "Milderende maatregelen voor geuremissies die afkomstig zijn van bestaande varkens- en pluimveestallen in Vlaanderen", blijkt

dat inschattingcoëfficiënten werden vastgesteld met betrekking tot de potentieel op te leggen maatregelen. Gelet op het feit dat wordt vastgesteld dat hierdoor de geurhinder onder de 10 ou_E/m³ uitkomt, die wordt aangenomen als grenswaarde, kan de bestreden beslissing niet als kennelijk onredelijk of kennelijk onjuist worden beschouwd, waar zij besluit dat de inrichting de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan beperken.

De artikelen 4.1.2.1 en 4.1.3.2, van Vlarem II bevatten voor elke exploitant van een vergunningsplichtige activiteit de verplichting om steeds de BBT toe te passen, zelfs voor de niet-vergunningsplichtige activiteiten (artikel 4.1.2.1) en om alle noodzakelijke voorwaarden te treffen die nodig zijn om de buurt niet te hinderen (artikel 4.1.3.2). Deze artikelen bevatten als zodanig verplichtingen die zich rechtstreeks tot de exploitant richten, los van enige milieuvergunningsvoorwaarde. Zij gelden niet voor de vergunningsplichtige overheid bij het toekennen van een milieuvergunning. Het naleven van vergunningsvoorwaarden is immers een zaak van toezicht en niet van de wettigheid van de beslissing die deze voorwaarden oplegt.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Standpunt van de verzoekende partijen

10. In een derde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het zorgvuldigheids-, het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel, doordat de bestreden beslissing opnieuw abstractie maakt van de oorspronkelijke vaststelling dat de aanvraag geen enkele garantie biedt dat de geurhinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt en het gebrek aan adequate maatregelen om de geurhinder te beperken opnieuw wordt doorverwezen naar de toekomst, waarbij hun kritische opmerkingen worden genegeerd.

Beoordeling

11. Het aspect van de behandeling van de geurproblematiek werd reeds beoordeeld in het kader van het tweede middel.

De verzoekende partijen kunnen zich niet dienstig beroepen op een advies dat werd verstrekt in een eerdere procedurefase, doch dat ondertussen inhoudelijk werd aangepast door de betrokken adviserende instantie, naar aanleiding van verdere verduidelijkingen gegeven door de aanvrager. Het feit dat niet zou zijn ingegaan of rekening zou zijn gehouden met dit oorspronkelijke advies houdt geen schending van de zorgvuldigheidsplicht in.

De schending van de aangevoerde algemene beginselen van behoorlijk bestuur wordt niet aangetoond.

Het derde middel is niet gegrond.

Vierde middel

Standpunt van de verzoekende partijen

12. In een vierde middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van de artikelen 5, 11 en 17 van Vlarem I, doordat de milieuvergunningsaanvraag, sedert de indiening en na afloop van het openbaar onderzoek, reeds meermaals gewijzigd en aangevuld werd, de laatste keer tijdens de herbehandeling na het vernietigingsarrest van de Raad van State, wat leidt tot een uitholling van het openbaar onderzoek en het advies van de afdeling Milieuvergunningen van 27 september 2010, waarin wordt gesteld dat de aanvraag niet beantwoordde aan de vereisten van artikel 5 van Vlarem I, gebrek dat niet kan worden hersteld door de nodige preciseringen aan te brengen, zonder het bezwaarrecht uit te hollen, waarbij de overheid evenmin de ingediende bezwaren mag extrapoleren naar de gewijzigde of aangevulde aanvraag, zodat de aanvraag dient te worden beschouwd als zijnde dermate gebrekkig dat ze niet kan worden

vergund. De bestreden beslissing, die volledig voorbijgaat aan de pertinente opmerkingen van de afdeling Milieuvergunningen van 27 september 2010 schendt derhalve de regels met betrekking tot de inhoud en de samenstelling van de milieuvergunningsaanvraag, alsmede de regels van het openbaar onderzoek.

Beoordeling

13. De verzoekende partijen maken niet aannemelijk dat een essentiële wijziging in de milieuvergunningsaanvraag heeft plaatsgevonden nadat het openbaar onderzoek werd afgesloten. Uit het administratief dossier blijkt enkel dat verdere toelichting werd gegeven nopens de hinderaspecten waarvan sprake, met name de geurhinder, de geluidshinder, verkeershinder en vliegenhinder. Er is dan ook geen sprake van een wijziging inzake de aangevraagde vergunning. Het loutere feit dat verdere toelichting hierover wordt gegeven dwingt de overheid en de aanvrager er niet toe een nieuw openbaar onderzoek te organiseren in het licht van deze informatie.

Artikel 5 van Vlarem I somt de elementen op die moeten worden ingediend ten tijde van de indiening van de milieuvergunningsaanvraag. Zoals de verwerende partij terecht opmerkt wordt hierin geen melding gemaakt van de verplichting tot het indienen van een geurstudie. Artikel 5, § 2, 11°, van Vlarem I, waarnaar wordt verwezen, legde enerzijds dergelijke verplichting niet op, en was anderzijds, op het ogenblik van het indienen van de vergunningsaanvraag die tot de huidige bestreden beslissing heeft geleid, op 7 januari 2010, niet langer in werking.

Uit de lezing van artikel 11 van Vlarem I zoals van toepassing ten tijde van de bestreden beslissing blijkt dat deze bepaling slaat op de erkenning als deskundige van een natuurlijke of een rechtspersoon. Het is niet duidelijk op welke wijze deze bepaling door de bestreden beslissing zou kunnen worden geschonden.

Artikel 17 van Vlarem I handelt over het openbaar onderzoek.

Uit de stukken van het dossier komt naar voren dat de verzoekende partijen hun bezwaren hebben kunnen kenbaar maken. Op het ogenblik van het indienen van de aanvraag diende geen geurstudie te worden voorgelegd. Aangaande dit aspect van het huidige beroep kan niet worden ingezien welk belang de verzoekende partijen hierbij hebben.

Het vierde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 700 euro, elk voor de helft.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf december tweeduizend veertien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Eric Brewaeys